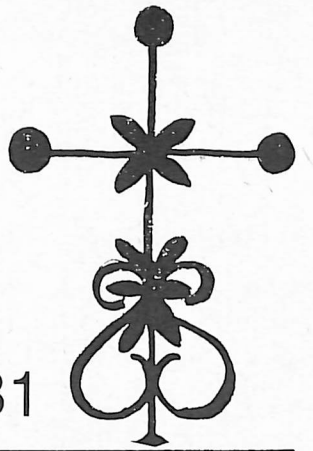

TARVAS

KOTISEUTULEHTI

N:o 2, 1981

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

Tarvasjoen nuorisoseuran 85-vuotistaipaleelta

Tanhuryhmä 1960 luvulla

Muistojen Ns. talo.

Päivärinnan tuvassa tapahtuu

Euran Päivärinnan tuvassa on järjestetty monia nuorisoseuramme tärkeitä tilaisuuksia. Sen perustava kokouskin pidettiin Päivärinnassa kesäkuun 28. päivänä 1896. Yhdistyksen perustamiseen liittyvien asioiden lisäksi pohdittiin mielenkiintoista yksityiskohtaa, nimittäin jäsenille hankittavaa merkkiä. Sellaiseksi päätettiin hankkia valkoisesta ja sinisestä nauhasta tehty ruusu, johon seuran leimalla painetaan nimi: Euran Kappe-
lin Nuorisoseura.

Seuraavaksi siirrymme nykyaikaan, kesään 1977, jolloin Päivärinnan tuvan vaiheilla liikkuvat TV-miehet. Tällöin kuvanauhoitettiin Kalervo Mäkinen näytelmää Ehtoopuhre Tuomaan talossa MTV:n Perinnenuotta-ohjelmakilpailua varten. Näytelmässä kerrotaan erään tammikuun talvil-
illan tapahtumista ja tarinoista Marttilan pitäjän Tuomaan talossa vuonna 1859. Kovasti oli tarvasjokilaisia ke-
huttu siitä, että he olivat saaneet esityspaikkansa pikku seikkoja myöten näytelmän ajankohtaa kuvaavaksi.

Päivärinta on todella tuulahdus menneestä. Hyvin sen pihapiiriin sopi nuorisoseuralaisten viime kesänä esit-
tämä näytelmä Talkootanssit. Ja väli-
ajalla tarjottiin kahvia Päivärinnan
tuvassa.

Näin tämä talo on ollut monta kertaa nuorisoseuralaisten järjestä-
mien tilaisuuksien esityspaikkana. Perustamiskokouksesta Talkootanssei-
hin on kulunut 85 vuotta, mutta talo on edelleen käyttökunnossa.

Varsinainen Tarvasjoen Nuorisoseuran talohan sijaitsi nykyistä Euran postia vastapäätä. Vuonna 1909 vietettiin sen vihkiäisjuhlaa. Talo oli käytössä vuoteen 1966 saakka, jolloin huutokaupattiin sekä talo että irtaimisto, tontti jäi seuralle.

Tarvasjoen Nuorisoseuran 1930-luvun kulttuuritoimin- nasta

Tarvasjoen Nuorisoseura toimi monella kulttuurin osa-alueella 1930-luvulla. Se järjesti mm. 1934 kirjailija Aleksis Kiven syntymän 100-vuotismuistojuhlan ja seuraavana vuonna Kalevalan ilmestymisen 100-vuotisjuhlan.

Maamme rajojen ulkopuolella asuvia heimoveljiä muistettiin. Kokous- ja iltamatilaisuuksiin järjestettiin heimosaatetta selostavaa ohjelmaa. Heitä varten perustettiin valistusrahastoihin kerättiin rahaa. Tällainen toiminta pohjautuu sen aikaisen nuorisoseuratyön isänmaallisuusperiaatteelle.

Valtakunnan tasolla Suomalaisuuden Liitto toimi voimakkaasti 1930-luvulla sukunimien suomentamisen hyväksi. Liiton työ johti toimintaa myös Tarvasjoella.

Seuran esimies Erkki Isotalo valtuutettiin 1934 Suomalaisuuden Liiton paikalliseksi nimenmuuttoaasiamieheksi. Saman vuonna hyväksyttiin asiasta ponsilausuma, jossa todetaan suorasukaisesti mm. seuraavaa: "Henkilöt, jotka kantavat muokalaisuuden leimaa itsessään vierasperäisen nimen muodossa, luopukoot siitä ja palat-
koot myös nimellään, tuolla perso-

nallisuuden tunnusmerkillä, takaisin isiensä heimoon."

Viimeiseen yleiseen nimenmuuttopäivään 6. joulukuuta 1936 mennessä oli 129 tarvasjokilaista suomentanut nimensä. Näinkin moni muutti nimensä, koska vähävaraiset saivat nimenmuuttomaksuihin alennuksia ja avustuksia pitäjän liikeyrityksiltä.

Nuorisoseura osallistui myös kotiseututyöhön. Se valokuvasi ja keräsi vanhaa esineistöä. Kirjallista tietoa saatiin kirjoituskilpailuista, joiden aiheena oli paikkakunnan entisen elämän selostaminen. Maaliskuussa 1934 kuukauskokouksessa käsiteltiin myös pitäjänmuseumuutusta.

Tuntuu, että nuorisoseura on ollut varsinainen yleisjärjestö, niin monenlaiseen se on historiansa aikana aktiivisesti osallistunut.

Tarvasjoen nuorisoseuralaiset esiintymismatkoilla

Nykyään nuorisoseuralaiset osoittavat aktiivisuutensa eri tavoin. Nuorisoseuran esiintyviä ryhmiä ovat näytelmäpiiriläiset ja tanhuajat sekä Kalevan Nuoret. Ohjelmatilaisuuksien lisäksi ryhmät osallistuvat myös erilaisiin alansa kilpailuihin, joissa Tarvasjoki on menestynyt melko hyvin.

Näyttelijät ovat antaneet vierailunäytäntöjä naapurikunnille. Vuonna

1980 osallistuttiin valtakunnallisiin näytelmakilpailuihin Saarijärvellä ja saatiin kunniamaininta.

Tanhuajien esiintymismatkat ovat ulottuneet myös ulkomaille. Vuonna 1977 osallistuttiin Saksassa pohjoismaiselle nuorisoviikolle ja vuonna 1979 matkustettiin Tanskan kansantanssi- ja pelimannipäiville.

Muutamina viime vuosina ovat tanhuajat osallistuneet kotimaassa Kaus-
tisten kansanmusiikkifestivaaleille.

Koko nuorisoseuraliike juhlii

Kuluva vuosi on siin Tarvasjoen Nuorisoseuran 85-vuotisjuhlavuosi: koko nuorisoseuraliike täyttää jo sata vuotta.

Se juhlii vuosiaan monin tavoin. Päätapahatuma alkoi juhannuksena Kauhavalta. Siellä vietettiin ensimmäisen nuorisoseuran sadatta syntymäpäivää. Valtakunnalliset juhlallisuudet jatkuivat seuraavana viikonvaihteena Helsingissä. Myös tarvasjokelaiset osallisuivat siellä tuhansien tanhuajien yhteisesitykseen Olympias-
tadionilla.

Nuorisoseura-aate tuntuu olevan elävä vielä nykyäänkin. Ehkä eräänä syynä tähän on se, että alkioalaisia perustotuksia on pystytty soveltamaan nyky-yhteiskunnan muuttuviin oloihin. Tätä osoittaa myös pieni lainaus juhlapäivää varten: "Silloin kun nuorisotajusi itsensä kansakunnan tulevaisuutena, heidän oli täytettävä tyhjiöitä, vaalittava kieltä ja rakennettava kulttuuria täyttävä ihmiskuvaa varten. Ehkä heillä oli valtava työ tehtävänä, mutta sitä riittää meille yhä. Ja meidän on lisäksi suojauduttava harhoilta, joita mekaanisesti tarjotaan todellisuudeksemme, joita myydään päivittäisiksi uniksemme ja markkinoidaan elämäntavaksemme ja maailmankatsomukseksi."

Hannele Lahtinen

Päivärinnan pihassa.

Piirteitä Tarvasjoen metsätaloudesta

Metsä on kautta aikojen ollut tärkeä tekijä suomalaisten elämässä. Luontaistalouden aikana, vielä noin sata vuotta sitten, otettiin metsästä mitä erilaisemmat tarvepuut, kuten: rakennushirret, halot, aidakset, erilaiset kalupuut, tuohet, niinet, lehdekset, tarhahaot sekä puuta moniin muihin tarkoituksiin. Puusta poltettiin tervaa ja pajahiiliä, metsään hakattiin kasket ja huhdat sekä sinne raivattiin uudet pellot. Karjaa laidunnettiin metsässä ja riista sekä marjat olivat varmasti tärkeitä ruoanjatkeita. Nykyajan hyvinvointiyhteiskunnassa elävän ihmisen on vaikea käsittää, mihin kaikkeen metsää ja puuta käytettiin vielä noin 3-4 miespolvea sitten.

Keskiajalla ja pitkälle uudelle ajallekin Tarvasjoen seutu kuului Varsinais-Suomen korpimaihin, joihin asutus levisi hitaasti. Turku tarvitsi siihen aikaan paljon rakennushirttä, lautta, halkoja ja tuohtia ja näitä metsäntuotteita täältäkin sinne toimitettiin. Näihin aikoihin metsäpalot, ainakin keran sadassa vuodessa, polttivat laajoja metsäalueita – se oli luonnon tapa uudistaa metsiään. Paikkakunnan metsien olivat, ainakin lähempänä kylä, hyvin huonossa kunnossa.

Vuosisadan vaihteen jälkeen alkoi sahateollisuus ostaa tukkeja Tarvasjoenkin metsistä. Siihen aikaan ainoastaan parhaat tukkipuut kelpasivat ja muu osa puustosta jäi jatkamaan kasvuaan. Metsien käsittely oli nykyisen mittapuun mukaan varsin huonoa. Näin metsien käyttömuodot Tarvasjoen seudulla, kuten koko maassakin, ovat vaihdelleet aikojen kuluessa. Vähitellen kuitenkin mielialat alkoivat kypsyä järkipäiseen metsähoitoon.

Lounais-Suomen metsänhoitolautakunnassa ymmärrettiin heti sen perustamisen jälkeen, että maakunnan metsien metsänhoidollista tasoa voitaisiin parantaa vain metsänhoitoyhdistyksiä perustamalla. Lautakunnan tärkeimmäksi toimintatavoitteeksi tulikin ko-

ko maakunnan kattavan metsänhoitoyhdistysverkon luominen. Tarvasjoen-Marttilan-Karinaisten metsänhoitoyhdistyksen perustava kokous pidettiin 8. 9. 1929 Tarvasjoen Nuorisoseuran talossa. Metsänhoitoyhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Arvi Kotamäki ja ensimmäiseksi metsänhoidon neuvoksi Eino Saari, suoraan Evon metsäkoulusta. Nämä miehet johtivatkin sitten metsänhoitoyhdistyksen toimintaa erittäin ansiokkaasti yli 35 vuoden ajan.

Alkuaikoina metsien leimaus oli yhdistyksen tärkein työmuoto, myöhemmin metsänhoitotyöt ja puutavaran kauppaan sekä korjuuseen liittyvät tehtävät ovat saaneet yhä suuremman merkityksen yhdistyksen toiminnassa. Nykyään metsänhoitoyhdistys pystyy antamaan kaikenlaisia palveluja alueensa metsänomistajille.

Tarvasjoen metsien puuvarasto oli yhdistyksen perustamisen aikoihin noin 75 m³ /ha ja viisikymmentä vuotta myöhemmin, kun aluesuunnitelma Tarvasjoen metsistä valmistui, oli puuvarasto noussut 131 m³:iin hehta-

rilla. Vertailun vuoksi mainittakoon, että Lounais-Suomen piirimetsälautakunnan alueen puuvarasto oli 113 m³/ha. Voidaan siis hyvällä syyllä todeta, että Tarvasjoen metsien metsänhoidollinen tila on nyt parempi kuin koskaan aikaisemmin.

Tarvasjoen metsiä on aina runsaasti hyödynnetty, eikä metsien hyvä kunto ja puuvarasto voi näin ollen johtua pelkästä säästämisestä. Pitäjän metsien kohdalla voidaan hyvällä syyllä todeta, että kirves on oikein käytettynä paras metsien hoitaja. Metsien käyttöaste on Tarvasjoella Lounais-Suomen piirimetsälautakunnan alueen parhaita.

Metsäojitus Tarvasjoella alkoi jo 1920-luvun alkupuolella isäntien oma-toimisena työnä jatkuen sitten myöhemmin Tapion metsänparannuspiirin toimesta. Nykyään ovat kaikki metsätalouteen kuuluvat suot ojitettut. Metsänomistajien olisikin nyt kiinnitettävä entistä enemmän huomiota vanhojen ojen kunnostamiseen. Varsinkaan hakkuiden jälkeen ojat eivät perkaamattomina täyty tehtävänsä.

Hyvin tehty ensiharvennus

Tarvasjoen metsät ovat yleensä terveitä, poikkeuksen muodostaa Kirkkonkylän ja Horristen mailla esiintyvä maannousena-alue. Näiden metsien käsittely on ongelmallista, koska aika monet rehevällä maalla kasvavat kuusikot ovat pahoin saastuneet. Näiden tilalle pyritään saamaan mänty- ja koivuvaltaisia nuoria metsiä, jotka kuusta paremmin kestävät maannousemasientä. Metsien terveyden ja laadun kannalta kannattaa yleensäkin ja varsinkin paremmilla metsämailla pyrkiä sekametsiin. Metsänhoitoyhdistys on parin kolmen viime vuoden aikana käyttänyt maannousemanestoa-ainetta terveissä metsissä, mikäli niitä syystä tai toisesta on jouduttu kesäaikana hakkaamaan. Tämä on hyvää metsänsuojelua ja sitä on syytä jatkossakin käyttää.

Puun tuottaminen on Tarvasjoen metsien pääkäyttömuoto, mutta metsien moninaiskäyttö tulee täälläkin varmasti aikaa myöten entistä tärkeämmäksi. Hyvää metsänhoitoa kannattaa jatkaa, koska tulevat sukupolvet ovat riippuvaisia siitä, mitä me tänään metsän hyväksi teemme.

Heikki Kotamäki

Männikkö uudistusasetnossa

Vuoden tarvasjokelaisia

EIJA TETRI, Tarvasjoen Urheilijoiden nuori suunnistajaneiton voitti SM-suunnistuksen henkilökohtaisen Suomen mestaruuden D 17-18 sarjassa 12. 9. 1981 Sipoossa. V. 1964 syntynyt Eija opiskelee Liedon lukion 2 luokalla. Hänellä on aikaisemmin v. 1978 viestisuunnistuksen Suomenmestaruus D 11-14 sarjassa yhdessä Päivi Mustamäen ja Marjo Saaniston kanssa. Hänen henkilökohtaisena valmentajanaan toimii Paavo Lempa ja kova harjoitus tähtää ensi vaiheessa v. 1982 SM-kilpailuihin.

Eija Tetri

Kyllikki Laine

KYLLIKKI LAINE, tunnetaan erinomaisena karjankasvattajana. Niinpä hänen karjansa voitti Suomen Kotieläinjalostusyhdistyksen tuotoskilpailun alle 10 lehmän sarjassa. Karjan keskituotos oli 4- 8520-408-4,8 eli 4% muutettuna 9528 kg. Talon paras lehmä Vallaton tuotti 4% maitoa 10110 kg. Kyllikki Laineelle tuli voitto myös valkuais- ja rasvantuotoskilpailussa samassa sarjassa. Neljä lehmää tuotti keskimäärin 708 kg. valkuaisa ja rasvaa. Kiertopalkinto ja kunniapalkinnot ojennettiin Kyllikki Laineelle SKJY:n 10-vuotisjuhlassa Finlandialatolla 12. 11. 1981.

Mainittakoon, että kolmena edellisenä vuotena sarjassaan maan parhaaksi karjanhoitajaksi valittu Aila Himberg-Nikula, ylsi nyt viidenteen sijaan, karjan 7811 kg. keskituotoksella.

RIITTA UUSITALO, valittiin Vuoden Emännäksi 1981 Tarvasjoella. Arvonimi julkistettiin Maataloustuottajien ja Maamiesseuran kokouksessa Tarvas-Hovissa 3. 11. 1981. Tilaisuudessa Tarvasjoen Säästöpankin edustajat luovuttivat Riitalle huomionosoitukseen liittyvän kunniakirjan ja Emännäkellon. Lapinlahdella 10. 12. 1941 syntynyt Riitta Uusitalo on käynyt Peltosalmen karjanhoitokoulun 1959-60. Kirkkonkylän Uuden-talon emännöityä hän on hoitanut v. 1966 alkaen. Vuoden emäntä valitaan kaikissa Suomen kunnissa 1981-82. Häneltä edellytetään taitavuutta ammatissaan, kaikkiin talon töihin osallistumista ja mukanaoloa oman ammattialan ja yhteiskunnan tehtävissä. Valinnan Tarvasjoella suorittivat Marttojen, Maataloustuottajien ja Säästöpankin edustajat.

Riitta Uusitalo

Vanhat isännät muistelee:

Ajaessamme nykypäivän maanteitä nopeasti paikasta toiseen, me harvoin enää muistamme, mikä raskas rasitus esi-isillemme oli entisaikoina tientekovelvollisuus. Tarvasjoen historian mukaan Euran saarnahuonekunnan asukkailta meni 1830-luvulla vuosittain tie- ja siltaosuuksiensa ylläpitoon peräti 2574 työpäivää. Heidän ylläpidettäväkseen kuului nimittäin 15 virstaa maantietä ja 5 virstaa pitäjäntietä sekä 210 m. siltoja ja 67 m. tierumpuja. Näiden lisäksi talollisten tuli ylläpitää omat kylä- ja tilustiansä. Vasta maamme itsenäistyttyä valtio antoi varoja yleistenteiden hoitoon ja lopullisesti tientekovelvollisuudesta vapautti vasta 1927 uusi tielaki.

Maanteistä ja matkoista

Otto Vesamo on myös eräs niistä harvoista vanhemmanpolven maanviljelijöistä, jotka itse vielä ovat tieosuuttaan hoitaneet ja muistaa hyvin sen ajan tapahtumia. Vuoden 1883 tielain mukaan tiet oli jyvitetty ja kruununpalvelijana vallesmanni oli jakanut tiet mantaalin mukaan taloille kunnossapitokaistoihin. Paalu tienvieressä ilmaisi taloilla osuuden alkamisen ja päättymisen. Kyröntie oli jaettu Karinaisten taloille. Niinpä Tilkasten Länsitalon osuus oli Kirkonkylän Vähäntalon kohdalla. Tarvasjoen talojen osuudet olivat Hämeen Härkätiessä. Kirkonkyläläisten osuudet sijaitsivat Killalassa. Talvella oli ajettava soraa tienvarteen kuorma kuormaan kiinni. Keväällä lumien sulattua sora levitettiin tielle.

Kylvö- ja korjuuaikana ei tietä ollut pakko mennä korjaamaan, vaan ne vuodenajat oli rauhoitettu. Keväällä ja syksyllä vallesmanni piti katselmuksen. Harvoin tienlaittajat saivat kiitosta. Pitkään vallesmannina toiminut Edv. Sjöman oli erittäin ankara katselmuksissa ja suurella äänellä huusi nuhteitaan. Kerrottiin kuinka vallesmannin nuhdesaarna kuului hyvällä ilmalla Killalasta kirkolle asti.

Kovapyöräiset kärryt kuluttivat tienhen nopeasti syviä uria, joita sanottiin raveiksi. Koska hevoset mielellään kulkivat samaa kaviouraa, oli vaikea ohjata kärryjä eri jälkiin, että ei raveja olisi syntynyt. Syksyllä jäätyneet ravit olivat uhka kärrynpyörille, joita usein rikkoontui raveissa vääntyesään. Liikenne hevosilla Hämeentiellä oli vuosisadan alkupuolella vilkasta. Kaikki myytävä tavara kuljetettiin Turkuun. Sinne kuljetettiin rukiinolkisilpusta halkoihin, jauhetusta viljasta sammaliin asti. Kaupungissa oli paljon hevosia, jopa sikoja ja kanojakin. Hämeestä asti tuli hevosia, usein pitkissä jonoissa. Tämä kaikki kulutti tietä. Hiekka oli tuotava Ryönummelta asti, sillä kaikki vähäisetkin santavarat oli tien läheltä loppuun kulutettu.

Tienhoito vaatii usein talvellakin raskasta työtä. Tienvarret oli aidattu ruukuaidoin ja ne kokosivat tuiskuilla lunta. Vilkas liikenne tallasi lumen nopeasti. Näin tie kasvoi korkeaksi.

Keväällä likainen lumi suli nopeamin ja tienpohja alkoi pudota. Siksi tietä oli pohjattava. Se tapahtui usein miten lapiolla luoden, mutta kun rauta-aurat yleistyivät, saatettiin tie ensin kyntää ja irronnut lumi luotiin sivuun. Lumimyrskyjen jälkeen suurimpia kinnoksia myös lapiointi auki. Talvi oli kuitenkin suurten kuljetusten aikaa ja siksi rekikelejä odotettiin. Parirekien päälle asetettiin lamuskat, joille voitiin tehdä suuret heinä- ja olkikuormat. Tukki kuljetettiin hevosella sahoilte asti. Pitkää puutavaraa kulki hevoskyydillä Hämeestä Turkuun. Lumipyry saattoi kuitenkin joskus sulkea tiet kokonaan. Otto Vesamo muistaa, kuinka eräänkin kerran Herasmannilta oli kolme heinäkuormaa lähtenyt illalla Turkua kohti, ja kuitenkin jo Kirkonkylässä oli matkante-ko lopetettava. Kuormat jätettiin Vähäntalon riihen eteen nykyiseen Liedonperän tienhaaraan ja hevoset vietiin kotiin. Matkaa jatkettiin vasta säänselvittyä ja teiden tultua kulkukuntoon.

Pahoina talvina saattoivat kinokset tienvarsilla kasvaa miehenkorkuisiksi ja avattu tie olla kapea. Kasku kertoo, kuinka nimismies moitti isännälle tien kapeutta. Tällöin isäntä tekeytyi tyhmäksi ja kysyi onko tiessä tarpeeksi sentään pituutta. Aikaisemmin oli myös erillisiä talviteitä, jotka olivat viitoitetut ojattomien niittyjen ja jäätyneiden soidenkin poikki. Näitä oli mm. Rahkiosta Heikinsuon ja Liedonperän kautta Turkuun johtava talvitie. Hämeentieltäkin ajettiin Lieniemessä jokijälle ja näin vältettiin varsinkin pelätty Satjaismäen ahde. Itse jälle ajo oli suurella kuormalla taitoa vaativaa toimenpide.

Hidasta matkantekoa ei entisaikoina haitannut, vaikka tiessä oli mutkia, mäet sitävastoin teki tiestä raskaan ja vaarallisen. Siksi koskelaiset ja kauvempaa tulevat syöttivät hevosiaan Liedon Raadelassa, ennen Liedon raskaisiin mäkiin saapumista. Tarvasjoekelaisten syöttöpaikka oli Liedon Ankalla, johon kuitenkin poikettiin vain pahoilla ilmoilla ja erittäin raskailla kuormilla. Turkuun lähdettiin yleensä illalla tai iltayöstä, jotta olisi oltu aamulla torilla. Kuorma oli saatava nopeasti myydyksi ja viedyksi ostajan määräämään paikkaan, että jäi aikaa ostoksiin ja päästiin ajoissa kotimat-kalle. Usein yövyttiin myös Turussa jossa oli maalaisille matkatupia ja hevosille talleja. Näistä paikoista sai myös kahvia ja ruokaa.

Puutorilla myytiin kaikki raskastavara. Kauppatorille vietiin voit ja juustot. Jos kauppa ei saanut synty-mään puoleenpäivään mennessä, oli tavara myytävä polkuhintaan. Useimmiten hinnat olivat huonoja kilpailun takia ja pettyneenä lähdettiin kotiin. Talvella matkat olivat kylmiä ja syksyllä pelättiin sadetta ja pimeyttä. Varsinkin menomatalla käveltiin, kun kuorma muutenkin oli raskas.

Oma lukunsa oli kruununveron maksu, joka ennen suoritettiin viljas-

sa. Maksupaikka oli Linnankadulla lähellä linnaa. Maksun aikaan muodostui suuria jonoja. Lahjomalla punitusmiehiä ja kirjureita saattoi jonossa päästä etuilemaan. Kasku kertoo kuinka eräskin isäntä veronmaksuun mennessään löysi tieltä kuolleen variksen. Sen hän kääri huolellisesti pakettiin. Veronmaksuun ilmoittautuessaan huomasi kirjuri isännän kädessä paketin, jonka luuli lahjukseksi ja kehoitti isäntää heittämään sen pöydän alle muiden käärojen joukkoon. Samalla isäntä sai luvan ohittaa jonoa.

Ennen olivat härät yleisiä vetojuhtia ja kaupunkimattoja tehtiin niillä Hämeestä asti. Otto Vesamo ei kuitenkaan enää muista kuin Puiston Otton härät. Otton häristä ja sen aikaisesta Hämeen Härkätiestä nykypäivään on tapahtunut valtava kehitys. Vielä elää keskuudessamme ihmisiä, jotka ovat itse kaiken tuon nähneet ja kokeneet ja voivat meille Erkki Isotalon ja Otto Vesamon tavoin siitä kertoa. He ovat ainutlaatuisen sukupolven edustajia. Kiitollisena saamme kuunnella heidän tarinoitaan.

Maanteitä ja mantaaleita.

Varhaisin muistikuva maanteistä ja maantieliikenteestä, ajoittuu tämän jutun kirjoittajalle vuoteen 1906. Kävin silloin vanhempien henkilöiden mukana kaupassa, joka sijaitsi silloin nykyisen seurakuntatalon paikalla. Kaupparakennus oli seurakunnan vanhan pappilan asuinrakennus. Sil-lanpää, kuten sitä nimitettiin.

Kaupassa käynnin jälkeen mentiin katsomaan lähellä olevan Papinkosken vielä nykyisinkin käytössä olevan kivisillan rakennustouhuja. Siellä näimmekin moninaista omasta piha-piiristä poikkeavaa toimintaa. Mielenkiinnolla töitä seuratessamme, näimme myös tapauksen, kuinka Euran myllystä tullut ajomies ei päässytkään hevosineen jatkamaan matkaa yli sillan. Kärryt piti irroittaa hevosen valjaista ja sillan rakennusmiehet vetivät kuorman lankkuja pitkin joen vastakaiselle rannalle. Ajomies taas luttu hevosensa joen yli koskesta ja valjastettuaan sen uudelleen kärryjen eteen, jatkoi matkaansa kirkon ohi Kyröön päin.

Entisaikona ei valtio, tai muu yhteiskunta, ottanut osaa maanteiden kunnossapitoon ja tekoon. Tämä velvoite ja rasite oli yksinomaan maata omistavan väestönosan harteilla, vaikka koko yhteiskunta tarvitsi ja käytti teitä.

Teiden kunnossapito tapahtui käytännössä siten, että jokaiselle tilalle määrättiin tilan mantaaliarvon mukaisen tieosan hoito. Mantaalikäsité oli tavallaan tilalle asetettavien ja pitäjän piirissä suoritettavien velvoitteiden astemittari. Mantaalimäärän pohjalta suoritettiin lähes kaikki koottavat maksut, velvoitteet ja määräykset, joita yleensä pitäjän piirissä yhteisvastuullisesti tehtiin. Mantaalit muodostivat yhdessä koko kunnan maan kat-tavan mantaalikunnan, joka kantoi myös mantaalimaksua. Tulkoon mainituksi, että meillä mantaalikunta

suoritti mm. kunnan eläinlääkärin pohjapalkkaa.

Tiet tarkastettiin nimismiespiireit-täin keväällä ja syksyllä nimismiehen toimesta ja paikallisen poliisin avustuksella. Tiloilte määrätty tieosuudet tuli merkitä yläpäästään valkoisiksi maalatuilla tolilla, joihin oli mustin kirjaimin kirjoitettu tilan nimi. Tar-kastajat antoivat ”syynin vastaanotta-jalle” tien kuntoa koskevia määräyk-siä, joita vielä voitiin täydentää kir-kossa luettavilla kuulutuksilla. Eräs tällainen kuulemani kuulutus on jää-nyt mieleeni sen erikoisuuden takia. Siinä erään Karhulan kylän talon tien varteen ajamaan huonoa santaa kiel-lettiin levittämästä tielle. Annettiinpa vielä määräys siirtää se kokonaan pois tiealueelta. Totesin tuolloin, että näin erikoinen määräys, nosti hienoisen hymyn kuulijain huulille.

Mantaaliarvot pitäjän eri kylissä vaihtelivat melkoisesti. Kun esim. Kir-konkylän kaikkien talojen yhteinen mantaalimäärä oli yhteensä yksi mantaali, niin Tiensuun tilan mant-taaliluku oli myöskin yksi mantaali. Muistelen pitäjän yhteenlasketun mantaalimäärän olleen 32 mantaalia, vaikka en ole luvusta varma.

Oli melko yleistä, että jaettaessa yhteisiä velvoitteita, niitä yritettiin vä-hentää. Niinpä muistan kotonani pide-tystä Liedonperäntien jakokokoukses-ta, kuinka eräs isäntä esitti kantanaan, että hän ei tarvitse ko. tietä lainkaan, koska voi kulkea omia maitaan pitkin. Siksi hän esitti, ettei häntä myöskään velvoitettaisi tien kunnossapitoon. Tä-män näkemyksen puheenjohtajana toiminut nimismies Sjöman hyvin ly-hyesti ja terävästi mitätöi sanomalla: ”Kuka sitä tietä sitten tarvitsee ellet sinä, joka ajat sontasikin maantielle.” Tämä sanonta johtui siitä, koska ky-seisen talon lantaruma oli aivan maantien kupeessa.

Marttilan nimismiespiirin alueella v.1918 tielaki aiheutti sen muutoksen, että esim. Kirkonkylän aikaisemmat tieosuudet Hämeentieltä Killalasta, muuttuivat Kirkonkylään Kyröntielle. Sama tieosuus oli aikaisemmin kuulu-nut Karinaisten Tilkasten talojen hoi-toon. Tämä johtui ehkä siitä, että Hämeentie tuli valtion hoitoon tai ehkä Tiipilän entinen kylätie tuli yleiseksi tieksi.

Poikasena jäi mieliin tienkunnosta-jien riipeä työntähti. Sen riipeys saattoi johtua siitä, että työ oli annettu tinki-työnä. Tinki tarkoittaa sitä, että mää-rätylle työmäärälle annettiin vissi suoritus-aika. Jos aikamäärä alittui se tiesi vastaavaa vapaa-aikaa.

Nähdessämme tiemiesten reippaan työntahdin, sai se meidätkin kasvavat ”luukkupöksymiehet” valtavaan työn-teon hurmioon. Haettiin lapiot, riisut-tiin pluusit yltä ja santa alkoi elää. Mielessä pidettiin kuitenkin määräys, ettei mäellä olevaa santakasaa saa levittää. Se säästettiin tosi tarvetta varten.

Talvisen tien kunnossapito oli hyvin vajavaista. Muistan niitä suoritettun myös urakalla. Tällöin työ myytiin urakalla puolen kilometrin pätkissä.

Erkki Isotalo

Tervehdys vuosikymmenien takaa

Tultuani 1. 7. 1929 Pöytyän, Kari-naisten, Tarvasjoen ja Marttilan kun-tien (aluksi mantaalikuntien) kunnaneläinlääkäriksi, asuntopaikka Kyrö, tuntui olo ensi hetkestä erittäin kotoi-salta. Syynä tähän oli monta tekijää. Ensinnäkin paikkakunta ei ollut varsin kaukana kotiseudultani Tammelasta, eikä kansanluonne, eikä tavat juuri poikenneet niistä, mihin olin lapsesta alkaen tottunut. Kaikissa näissä pitä-jissä oli minulla ennestään jo suvunsu-kulaisia ja vanhoja tuttavja ja Tarvas-joella ystäväni ja luokkatoverini Erkki Yrjänä (aikaisemmin Urho Rauhalin-na). Näin vuosikymmenien jälkeen ajatellessani Tarvasjokea ja sen asuk-

kaita niin muistelen heitä kaikkia mitä suurimmalla lämmöllä ja lasken jokai-sen heistä ystäväkseni. Moni heistä on jo siirtynyt rajan taakse, mutta jäljellä on vielä niitäkin, joita tämä vaatima-ton tunnustukseni ehkä tavoittaa.

Tarvasjoki on aina ollut Varsinais-Suomen valvutuneimpia pitäjjiä (kun-tia) seurakunnallisella, kunnallisella ja vapaan valistustyön alalla. Isänmaallinen ja kansallinen ajattelu, jolla on ollut vakaa uskonnollinen leima, on ollut helposti todettavissa. Arkkihiip-pakunnan tarkastuskertomukset todis-tavat seurakunnan toimeliaisuudesta. Kunnan talous lienee aina ollut kun-nossa ja kunnalliset velvoitteet on

täytetty kiitettävällä tavalla. Yleinen hyvinvointi oli silmin nähtävä, eikä repiviä sosiaalisia vastakohtaisuuksia ollut havaittavissa.

Muistelen erikoisesti sitä innostusta ja uudistushalukkuutta mitä maa ja karjatalous kokivat 20-30 luvulla ja jossa Tarvasjoki oli monelle kunnalle esimerkkinä. Ne lukemattomat pal-kinnot ja todistukset, jotka koristavat kotien seinä, ovat tästä todisteena.

Taistelut maamme itsenäisyydestä raskaina sotavuosina vaativat Tarvas-joeltakin raskaat lunnaat. Sankarihau-dassa lepää suuri joukko minunkin ystäviäni, joita kaikkia muistelen suu-rella kunnioituksella. Uhrialttius täyt-

tyi viimeistä piiraa myöden heidän kohdallaan.

Tulevaisuus tuo mukanaan uusia velvoitteita, mutta samalla myös uusia mahdollisuuksia niiden toteuttamiseksi. Olen täysin vakuuttunut, että Tarvasjoen nykyinen sukupolvi ja myös tulevatkin, pystyvät ottamaan vastaan aina haasteet ja jatkavat isien ja esi-isien viitoittamaa tietä.

Lähetän lämpimän tervehdykseni Tarvasjoen kunnalle ja sen jokaiselle asukkaalle, joita kaikkia suurella kii-tollisuudella muistelen.

Kaarlo Korpela

Timo Teinonen:

Veljemme ja Jumalamme

On ihmeellistä, että iankaikkinen Jumala, koko maailmankaikkeuden luoja, syntyy ihmiseksi, saapuu avaruuden mittaamattomuuksiin hukkuvalle Maa-planeetalle, käy läpi alkiokehityksen munasolusta täysiaikaiseksi sikiöksi Maria-nimisen juutalaisnaisen kohdussa ja syntyy eläinten tallissa pienessä Lähi-Idän kaupungissa, Beetlehemissä.

Johannes kirjoittaa evankeliumissaan joulun tapahtumasta:

"Sana tuli lihaksi ja asui meidän keskellämme." Uuteen Testamenttiin talletetun kirjeensä Johannes aloittaa: "Mikä on alusta ollut, minkä olemme kuulleet, minkä olin silmin nähneet, mitä katselimme ja käsin kosketimme, siitä me puhumme."

Jeesus oli lihaa ja verta kuten mekin. Hänen rinnassaan sykki ihmisydän ja hänen päässään ajattelivat ihmisen aivot. Jeesus oli Jumalan konkreettinen kuva ihmiskunnalle. Jeesus oli kouriintuntuva todistus Jumalan rakkaudesta.

Jeesuksen ihmisyydessä piili myös epäuskon siemen. Jeesuksen ihmisyyksi oli kuin vedenjakaja, kuin korkea selänne, jolta sadepisarat saivat kimokkeen kahteen vastakkaiseen suuntaan. Kun Pietari tunnusti Jeesuksesta: "Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika", jotkut toiset juutalaiset kyseivät: "Eikä tämä ole Jeesus, Joosefin poika, jonka isän ja äidin me tunnemme?"

Johannes Kastaja huudahti Jeesuksen nähdessään: "Katso, Jumalan Karitsa!" Maaherra Pilatuksen vastaava kehoitus oli: "Katso ihmistä!"

Jeesus 9 viikkoa sikiämisen jälkeen Marian kohdussa. Pituus 4 cm. Jouluun aikaa 29 viikkoa.

Uskon ja epäuskon näkökulmat

Mitä me näemme riippuu siitä, mihin me vaistomaisesti tai tietoisesti kiinnitämme huomiomme. Fariseukset kiinnittivät Jeesuksen toiminnassa huomionsa epäoleellisiin seikkoihin. Kun Jeesus paransi miehen, jonka käsi oli kuivettunut tai rannan, joka oli ollut liikuntakyvytön 38 vuotta, fariseuksia kiinnosti enemmän se, että oli sapatin päivä ja Jeesus siten lainriikkoja, kuin se, että sairaut pääsivät vaivoistaan.

Kristillinen usko merkitsee tapahtu-

mien ja maailman erityislaatuista näkemistä, hahmottamista ja tulkitsemista. Pääsiäisaamun tyhjä hauta merkitsee uskalle todistusta Jeesuksen ylösnousemuksesta. Epäuskolle se merkitsee lähinnä ruumiinvarkautta, vaikkei sitä voitukaan osoittaa todeksi.

Millaisena me tarkastelun kohteen näemme, riippuu oleellisesti siitä, mistä tarkastelu tapahtuu. Mitä kauempana ihminen on Jumalasta, sitä yksipuolisempi ja vääristyneempi kuva Jumalasta hänellä pakosikin on.

Kristillinen usko on kuin kirkkojen lasimaalaukset: ulkoa ne näyttävät lähes tasaisen harmailta ja niitä tuskin huomaa, mutta sisältä katsottaessa ne heräävät loistaviin väreihinsä.

Oliko Jeesus ihminen vai Jumala?

Jeesuksen oppilas Filippus pyysi kerran Jeesukselta: "Näytä meille Isä! Se riittää meille." Jeesus vastasi: "Etkö sinä tunne minua, Filippus, vaikka minä olen näin kauan ollut teidän kanssanne? Joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän." Toisessa yhteydessä Jeesus sanoi suoraan: "Minä ja Isä olemme yhtä."

Kuitenkin Jeesus oli samalla ihminen: hän syntyi, kasvoi, teki kirvesmiehen töitä, näki nälkää, itki, rakasti kohtaamiaan ihmisiä, saarnasi Jumalan valtakunnan tuloa, kuoli ristillä.

Mitä paremmin Jeesuksen henkilökuvaan tutustuu, sitä vaikeammaksi tulee johtopäätösten teko. Joudumme sen paradoksin eteen, että järjettömin vastaus alkaa tuntua järkevimmältä. Uskottavimmaksi jää se vastaus, minkä kristillinen kirkko on alusta alkaen antanut: Jeesus oli yhtä aikaa todellinen ihminen ja todellinen Jumala.

Miksi Jumala tuli ihmiseksi?

Jumala on luonnostaan meille ihmisille etäinen. Hän on Luoja, jota aivan muuta kuin osa luomakuntaa, kuten taiteilija on muuta kuin osa taideteosta. Jumala tuli ihmiseksi tietääksemme, millainen hän on, miksi olemme olemassa, mitä Jumala tahtoo ja miten hän meihin suhtautuu.

Jumala ei tullut ihmiseksi kuitenkaan vain tyydyttääkseen meidän tiedonhaluamme. Ihmisen ja Jumalan välillä on kuilu, jota ihminen ei pysty ylittämään: synty erottaa ihmisen Jumalasta. Ristilläään Jeesus ihmisenä sovitte ihmiskunnan synnin. Näin Jumala itse avasi tien kaikille yhteyteen. Vain yhteydessä Luojaamme voi elämämme syvin tarkoitus toteutua.

Voit joulun elää joka päivä vaan. Ja parhaan vuotes tulet tuntemaan. Jos vain Joulun Lapsi saa Sydämessäs asustaa.

Niin silloin joulu luonas aina on.

Näissä joululaulun sanoissa ei ole kysymys siitä, että me vain vaalisimme muistikuvaa seimen idyllistä. Jeesus ei ole enää seimen oljilla uinuva vauva. Hän on kuoleman voittanut ja taivaaseen korotettu Herra, jolla on kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Kysymys on siitä, että hän saisi syntyä meidän sydämiimme, tulla meidän joulujuhluihin ja elämämme jokaiseen päivään. Hän haluaisi antaa meille saman jouluiloin, minkä Beetlehemin paimenet löysivät ensimmäisenä jouluna seimen ääreltä.

Tulossa ensi kesän seurakuntamatkoja:

- ★ 25-27. 5. II Bomban retki
- ★ 3-4. 7. Evankeliumijuhlat
- ★ 9-11. 7. Herättäjäjuhlat
- ★ mahdollisesti retki Hollantiin heinäkuussa!

Thailaisia joulutunnelmia

Suomen kirkkojen penkit täyttyvät jouluna. Kokoonntumistilat käyvät ahtaiksi jouluna myös lähetyssalueilta ja nuorissa kirkoissa. – Suomen Lähetysseuran lähetti, nuorisonohjaaja Raija Kakko Thaimaasta, 6-miljoonaisesta Bangkokista kuvailee Soi Amonin viime joulua.

"Olen nähnyt useita joulunäytelmiä, mutta erästä täällä näkemääni ei voi verrata edellisiin. Lastentarhan pienet lapset olivat tämän näytelmän päähenkilöitä. Kun Joosef ja Maria saapuivat lavalle, oli sali yleisöä pulloinaan. Kaikki kurkottivat lavaa ja sen pikku esiintyjää kohti. Silloin Maria alkoi itkeä, haikeasti, painoi päänsä käsivarsilleen ja itki niin... "Maria itkee", kuului salista hämmentyneitä ääniä. Oi Maria, älä itke, nyt on ilon juhla. Mutta Maria ei kuule, hän itkee miltei pakahtumiseen asti. Niin – oikeassa Beetlehemissä oikean Mariankin joulujuhlassa levittäytyi myös hänen sydämensä reunoille murhe.

Meidän kirkollamme joulujuhla oli iloa täynnä. Nyt oli meidän sydämemme pakahtumaisillaan – jännityksestä, ketä tulisi juhliin. Tuleeko hän, entä he? Kyllä, kyllä hän saapui. Ja heitä tuli monia.

Oi riemun riemua, mitä tunsin katsolessani Soi Amonin kulmalle parkeeraavaa kuorma-autoa. Autosta alkoi purkautua pieniä iloisia ystäviämme torstai-illan katukokouksestamme. Katukokousnaapuri oli ystävällisesti pakannut tytöt ja pojat auton lavalle, ja niin sitä oltiin turvallisesti perillä valmiina aloittamaan suurta iltaa. Uskon, että Syntymäpäiväsankari oli myös hyvin onnellinen, koska Hänen juhliin tuli niin paljon väkeä, Soi Amonin "tupa" täyteen.

Olisittepa olleet kanssamme sitten jouluaterialla! Kirkon eteen kadulle oli katettu juhmallinen joulupöytä, ja kyllä vipinää syntyi, kun riisin jakelu alkoi! Ehkäpä lähetin mielessä käväisi: "Oi jospa ihmisellä ois joulu ainainen." Ainakin mitä tulee väkimäärän

ja ilon suhteen!

Sitten tuli jouluatto. Opettajatoverit yliopistolla olivat järjestäneet jouluaterian ulkomaalaisille opettajille. Se oli ihana ateria. Jeesuksen syntymäpäiviä juhlittiin siis täälläkin – buddhalaisien opettajien huoneessa.

Paluumatkalla kuljin koulun juhlasalin halki. Ja siellä sain yllätyslahjan! Sali oli täynnä koululaisia katsomassa nukketeatteriesitystä joulun tapahtumista. Englanninkielinen esitys loppui juuri kymmenpäisen lapsikuoron mahtavaan lauluun: "Toivotamme teille hyvää joulua!" Ihmeellistä. Jäin katsomaan ranskankielistä vastaavaa nukketeatteriesitystä, joulunäytelmää. Salissa nyt vain muutama ihminen, thailainen opettajaystäväni ja minä. Joulu laskeutui sydämeeni. Ihmeellistä, että saan katsella joulun tapahtumia thailaisen yliopiston voimistelusalissa. Kiitos Jeesus joulusta, joka tuli minulle juuri nyt täällä tyhjässä salissa.

JOULUYÖN MESSU

TARVASJOEN KIRKOSSA

JOULUAATTONA 24. 12. 1981 KLO 22

- * KYNTTILÄVALAISTUS
- * JOULULAULUT
- * HERRAN PYHÄ EHTOOLLINEN
- * * * * *

MUUT JOULUNAJAN TILAISUUDET:

to 24. 12. klo 16 jouluaaton vesper
pe 25. 12. klo 7 joulukirkko
la 26. 12. klo 10 tapaninpäivän sanajumalanpalvelus,
jossa saarnaa Heikki Lehtonen
su 27. 12. klo 10 ehtoollisjumalanpalvelus

TULE MUKAAN KOKEMAAN JOULUN RIEMULLISTA SANOMAA!

4 600 markan kirkko

Oman kirkon saaminen on kehitysmaissa juhla tapahtuma. Kolmen vuoden aherruksen jälkeen **Tunto**, kaupunki **Etiopiassa**, sai saviseinäisen ja peltikattoisen kirkkonsa. Miltä tuntui ja mitä maksoi – siitä kertoo Suomen Lähetysseuran lähetti, peruskoulunopettaja **Kirsti Viitasaari** kirjeessään Etiopiasta.

Pari viimeistä vuotta ovat olleet Kambatassa ahkeraa kirkkojen rakentamisen aikaa. Maaliskuun ensimmäisenä päivänä vihittiin hiippakuntamme eteläisen osan, Tunton, kirkko käyttöönsä.

Kirkko on yksinkertainen: saviseinät, peltikatto ja savesta poljettu lattia. Suorakaiteen muotoisen rakennuksen suuruus on noin 250 m². Valo tulvii sisälle ikkuna-aukoista, jotka suljetaan yöksi puuluukuilla. Räystäslaudat ja ovet sekä ikkunaluukut on maalattu vihreiksi. Väri sopii kauniisti ruskeaan saviseinään. Pääoven yläpuolella loistaa vaalea, pyöreästä eukalyptuspuusta tehty risti. Se kertoo jo kauas, mistä rakennuksesta on kysymys.

Sisälle astutaan sementtikynnyksen yli, johon on piirretty kirkon valmistusvuosi 1980 ja viereen etiopialaisen kalenterin vuosi 1972.

Nimikkopenkki

Kirkkosali jakautuu kolmen laivaan. Takaosaan jää kaksi pientä huonetta: sakasti ja toimisto. Sisäseinät on kalkittu valkeiksi. Syntyy avara vaikutelma. Edessä on yksinkertainen rautajaloilla seisova, vaaleasta vanerista tehty alttari ja saarnastuoli. Molempia koristaa tumma puuristi.

Nämä kalusteet olivat ensi kertaa käytössä kirkon vihkiäisissä. Samoin penkit, joita oli saanut "ostaa" etukäteen. Kukin ostaja sai numerollisen kuitin ostoksensa vakuudeksi. Myöhemmin voi sitten istua vaikkapa omalla penkillään, sillä penkit on numeroitu samoin kuin ostokuitit. Oli ilahduttavaa kuulla, että monet olivat halunneet ostaa aivan oman penkin, vaikka hinta tälläkertoinen oli aika korkea, noin 60 markkaa!

Kirkkoon mahtuu noin 500 henkeä, mutta tiukan paikan tullen sisälle sopii jopa 600 istumaan. Vihkiäisjumalanpalveluksen lopussa yleisöä tunteksi aivan saarnastuolin ja alttarin ympärilläkin. Runsaslukuinen osanottajajoukko on kirkon kaunistus.

Suomalaisetkin mukana

Jumalanpalveluksen jälkeen esiteltiin seurakunnalle ystävien lahjoja Suomesta. Erään suomalaisseurakunnan lahja oli ehtoolliskalusto, toinen oli lahjoittanut rahasumman, jolla oli hankittu virsikirjoja ja kolmas oli lähettänyt yli 100 vuotta vanhan aisakellon, jossa oli kirjoitus "Ajakaa heidän kanssaan iloitte". Lähettäjaseurakunta oli liittynyt nämä sanat Apostolien tekojen kertomukseen Filippuksesta, joka kertoi ilosanoman etiopialaiselle miehelle. Herralta saamansa tehtävän suoritettuaan Filippus "jatkoivat matkansa iloitte".

Juhlavieraita oli saapunut kirkon täydeltä. Meidän ulkomaalaisten vierailut ovat seurakuntalaisille mieluisia, tällä kertaa jopa niin mieluisia, että vuorolaulussa, jota seurakunta ja esilaulaja inspiroivat, mainittiin kiitos Jumalalle, että oli saatu juhlaan myös ulkomaalaisia vieraita.

Rakenteilla 70 kirkkoa

Hiippakuntamme kirkkoprosjekti on edennyt hyvin. Tällä hetkellä on noin 50 valmista tai melkein valmista kirkkoa, rakenteilla on noin 70. Mistä sitten yhtäkkiä näin suuri kirkkojen tarve?

Kolmisen vuotta sitten toteutettiin hiippakunnassamme seurakuntaliitos-ohjelma, jonka tuloksena syntyi suuri määrä yhdistettyjä seurakuntia. Aikaisemmat seurakunnat olivat liian pieniä ollakseen toimivia yksiköitä. Nämä uudet seurakunnat tarvitsivat tilavampia kirkkoja entisten ruohokattoisten majakirkkojen sijaan.

Kirkkoprosjektia toteutetaan osin **Luterilaisen Maailmanliiton** ja osin **Suomen Lähetysseuran** varoin. Yhden kirkon kustannusarvio on noin 4600 markkaa, josta ulkomaisen avustuksen osuus on noin 2000 markkaa.

Kirkkoon tarvitaan 100 aaltopeltiä sekä naulat – noin 2860 markkaa, puutavaraa (seinäriu'ut ja kattotuolit) – noin 806 markkaa, ovien ja ikkunaluukkujen laudat – noin 300 markkaa, kirvesmiehen palkka – noin 300 markkaa ja seinien saveus – noin 300 markkaa. Kaikki mahdollinen työ tehdään talkoovoimin. Vain kirvesmies ja seinien saveaja palkataan, koska tehtävät vaativat ammattitaitoisia miehiä.

Herra siunatkoon hiippakuntamme jumalanpalvelushuoneet ja niissä pidettävät tilaisuudet.

KAUNEIMMAT JOULULAULUT

lauletaan kanttori Toivo Luomalan johdolla

TARVASJOEN KIRKOSSA SU 20. 12. 1981 KLO 19

kirkkokuoro avustaa **TULE SINÄKIN!**

Kauneimmat joululaulut -tapahtuma järjestetään joulun alla seurakunnissamme yhdeksännen kerran. Tapahtuma toteutuu monimuotoisena: konsertteina, yhteislaulutilaisuuksina, erilaisina musiikkitilaisuuksina. Tapahtumaan odotetaan mukaan lähes kaikkia Suomen seurakuntia. Tapah- tumamateriaalia on tilattu myös Ruotsin ja Kanadan suomalaisiin seurakuntiin sekä Tansaniaan.

Viime vuonna tapahtumaan osallistui 96,3 % seurakunnistamme. Tilaisuuksissa oli mukana 300 000 henkeä ja joululaulutilaisuuksien tuotto oli 650 000 markkaa. Tuotto käytettiin lähetystyöhön Suomen Lähetysseuran eri kohdemaissa.

Suomen Lähetysseura on valmistanut tilaisuuksia varten ohjelmavihkosien, jossa on yhteislauluiksi tarkoitettuja tuttuja joululauluja sekä **kapellimestari Kari Tikan** uusi joululaulu. Vihkosessa on myös lähetystietoa, **piispa John Vikströmin** tervehdys ja Suomen Lähetysseuran uuden lähetysjohtajan **dosentti Henrik Smedjebakan** haastattelu. Vihkosessa on lisäksi moniäänisenä ja monikielisenä Maa on niin kaunis -laulu, jonka taustatie- toja **fil. tri Reijo Pajamo** esittelee.

Ohjelmavihkosta jaetaan kirkossamme joululaulutilaisuudessa su 20. 12. klo 19. Tilaisuudessa kerätään kolehti Suomen Lähetysseuralle. Kirkkokuoro avustaa tilaisuudessa kanttori Toivo Luomalan johdolla.

Kirkonpenkki perheelle

SUOMALAISEN PERHEEN JOULULAHJA NUORELLE KIRKOLLE

Joulu on lahjojen aikaa. Pienet ja suuret suunnittelevat ja valmistavat iloa läheisilleen ja ystävilleen jouluksi.

Kristityt viettävät joulua yhdessä niin kodeissa kuin jumalanpalveluksissa. Silloin ovat meidänkin kirkkomme viimeistä istuinta myöten täynnä.

Lähetysalueiden ja nuorten kirkkojen jumalanpalvelushuoneet ovat usein liian pieniä ja niitä on liian vähän. Kaikille ei ole sijaa.

Tänä jouluna tahdomme valmistaa paikan yhä useammalle perheelle Aasiassa ja Afrikassa oman kirkkonsa jumalanpalveluksessa.

Mikä näistä voisi olla sinun lahjasi:

ETIOPIAAN	1 aaltopeltilevy kattoon	25 mk
TANSANIAAN	1 kolmimetrinen lankku	14 mk
NAMIBIAAN	1 litra maalia	17 mk
	10 sementtitiiltä	8 mk
TAIWANIIN	1 kilo nauvoja	7 mk
	20 tiiltä	5 mk
SENEGALIIN	1 kourallinen nauvoja	3 mk
	5 sementtitiiltä	15 mk

SYDÄMELLINEN KIITOS!

Suomen Lähetysseura

Kirkonpenkki perheelle

Joululahja lähetystyölle 1981

Joulu täyttää kirkonpenkit. Lähetysalueilla ja ns. nuorissa kirkkoissa istumatila ei aina riitä muinakaan vuodenaikoina. Bangkokissa, Thaimaan 6-miljoonaisessa pääkaupungissa, täytyy esikaupunkialueella sijaitsevan erään kaupan yläkerta thailaisista sänkkuunseliöistä. Pakistanissa koonnutmispaikaksi riittää lakaistu, telttakankaalla katettu piha, Senegalissa apinanleipäpuun varjo. Hong Kongissa kokoonnutaan 33-kerroksisen talojättiläisen kolmanteen kerrokseen. Monilla seuduilla on järjestettävä useita peräkkäisiä jumalanpalveluksia, jotta kaikki halukkaat mahtuisivat mukaan.

Vaatimattomat puitteet eivät estä nuoria kirkkoja toimimasta. Silti ne kaipaavat myös omaa kirkkorakennusta. **Joululahja lähetystyölle** -keräys on tänä vuonna käynnistynyt näissä merkeissä.

MUISTA

KOTELON PALAUTUS
KIRKKOON TAI
PANKKEIHIN
JOULUAATOSTA
LOPPIAISEEN

Ensi vuosi on Kauneimpien joululaulujen juhluvuosi. Suunnitteilla on kutsua juhlavieraita Afrikasta, julkaista juhkakasetti ja joululaulujen esittelykirjanen.

Joululahja lähetystyölle -keräys järjestetään tänä vuonna 15. kerran. Tällä kertaa kohteena ovat jumalanpalvelustilat, joita rakennetaan Suomen Lähetysseuran työalueilla Afrikassa ja Aasiassa sekä niiden varustaminen. Keräyksen teemana on Kirkonpenkki perheelle.

Keräyksen suorittaa seurakunta lähetystyön tukemiseksi. Keräys tapahtuu keräyskoteloitteilla avulla. Seurakuntamme jakoi niitä alueilleen oleviin kaikkiin talouksiin.

Keräys kestää koko adventtiajan. Kotelot palautetaan loppiaiseen mennessä kirkkoon, oven pielessä olevaan keräyspisteeseen tai pankkiin. Vastavan keräyksen viimevuotinen tuotto oli noin 940 000 markkaa koko maassa.

JOULU-MYYJÄISET

TARVASHOVISSA
SU 13. 12. 1981 klo 12

SEURAKUNTATYÖ
MUKANA
DIAKONIAPOYDÄLLÄ
JA
LÄHETYSPOYDÄLLÄ
TULE, LAHOITA JA
OSTA!

HUOM! JUMALANPALVELUS ON MYYJÄISPYHÄNÄ VASTA KLO 19 KIRKOSSA

Tarvasjoella tapahtuu..

Tämän lehden saapuessa lähestymme jo vuoden 1981 loppua. Pikkujouluakin päätyvät seitsemän yhdistyksen yhteiseen 12. 12. ja seuraavana päivänä 13. 12. pidetään Tarvas-Hovissa samoin yhteiset myyjäiset. Kauneimmat joululaulut kaikuivat kirkossa 20.12. ja koulujen joulujuhlat ovat vasta 22. 12. illalla tai aatonaaton aamuna. Seurakunnan eri toimintojen joulujuhlien jälkeen hiljennytäänkin kuulemaan joulun sanaa aatonhartaudesta alkaen kolmen perättäisen pyhän ajan.

Ensi vuoden toiminnoista ovat eri yhdistykset toimintasuunnitelmissaan päättäneet seuraavaa: Tammikuun alkupuoli menee presidentin tekemisessä. Muita tilaisuuksia ei ole suunniteltu järjestettäväksi kuin poliittisia 17-18. 1 asti, jolloin on valitsijamiesvaalit. Kuun lopulla Maamiesseura ja maataloustuottajat antavat kuitenkin vanhaan tapaan verovalistusta. Helmikuussa Maamiesseura katsoo jo kevääseen ja järjestää viljelysuunnitelmaurssin. Tarvas-hiihto hiihdetään 14. 2. ja 21. 2. järjestävät Laskiaista-pahtuman Nuorisoseura ja Seurakunnan lähetystyön johtokunta. Horisten kylätoimikunta tempaisee talvitapahtuman ja jääkiekkoilijat jääjuhlan.

Maaliskuussa vietetään perinnetapahtumaa Marttojen toimesta. Vanhat työtävät, ruuat ja elämänpäivät tuodaan nykypäivään. SPR järjestää vanhuksille palvelupäivän ja Mannerheim-liitto lapsille nappulahiihdot. SLEY:n osasto pitää raamattupäivät 16-17. 3. seurakuntatalolla. Sotaveteraanit kokoontuvat yhteisiltamiinsa vuorostaan Pöytyällä.

Maataloustuottajanaisten maakun-

nalliset Emäntäpäivät ovat Tarvasjoella huhtikuun alussa ja Nuoret Isännät tekevät vuorostaan kuun lopulla ulkomaan matkan. Myös Nautakerhon Itävallan- matkaan osallistuu tarvasjokelaisia. Hiljaisen viikon sanana julistetaan kirkossa 5-8. 4. joka iltana.

Toukokuussa, kun kylvöt on toivon mukaan saatu kuntoon, vietetään evankeliumijuhlaa 23. 5. Puhujaksi saapuu SLEY:n johtaja Reijo Arkki-la. Helluntaina 29-30. 5. pyöri Nuorisoseuran toimesta Tarvasjoen Kesäteatteri Päivärinnan pihalla. Näytelmänä on Teuvo Pakkalan Tukkijoella.

Leppämäen juhlat 30. 6.

Kesäkuu on retkien aikaa. Sotaveteraanit matkaavat valtakunnankokoukseen Vaasaan 4-6. 6. Maataloustuottajien retki suuntautuu MTK:n liittokokoukseen Tampereelle myös 6.6. Karjala-liiton kesäjuhla on Lahdessa 19-20.6. ja sinne tekevät retken Tarvasjoen Karjalaiset. Mannerheim-liiton uimakoulu pidetään ennen juhannusta. Kuluvan vuoden rippikoulun konfirmaatio kerää 13.6. kirkon täyteen sanankuulijoita. Juhannuksen jälkeisenä keskiviikkona on, kuten viitenäkymmenenä kesänä tätä ennen evankeliumijuhlat Leppämäen suulis-sa. Juhlilla puhuvat ainakin rov. Aatami Kuortti, Toht. Lauri Koskeniemi

ja saarn. Väinö Lepola.

Heinäkuussa retket jatkuvat. Seurakuntaretki valtakunnalliseen evankeliumijuhlaan Virroille ja Tampereen seudulle tehdään 1-4.7. Karjalaisten järjestämänä on heinäkuussa retki Itä-Suomeen pääkohteena Bomban-talo Nurmeksessa. Saunailat, niin säästöpankkien mökillä, kuin muuallakin, kutsuvat eri järjestöjen ja väestöryhmien jäseniä monena iltana Tarvasjoelta.

Elo- ja syyskuu on tapahtumista hiljaisempaa sadonkorjuun aikaa. Ensi vuosi on Tarvasjoen Kirjaston juh-lavuosi. Tämä maamme vanhimpiin kuuluva kirjasto saavuttaa silloin 125 vuoden iän. Tarkkaa juhlapäivää ei vielä ole määrätty.

Syksyn evankeliumijuhlaan 3.10. saapuu vieraaksi puhujaksi rov. Kauko Sainio. Perinteiseen tapaan järjestävät Maataloustuottajat Sadonkorjuun kiitosjuhlan ja Sotaveteraanit kirkkopyhän. Kirkkopyhiä on syksyllä myös muillakin järjestöillä ja erityinen vanhuksille. Suunnistuskauden päätökseksi muodostunut Rasti-jahti juostaan Tarvasjoen metsissä 17.10. Maamiesseuran Taidossa Talonpito-kilpailu on kuukauden lopulla.

Marraskuun ensimmäisenä tai toisena maanantaina on verenluovutus Tarvas-Hovissa. Tässä SPR:n ja Lionien tempauksessa saadaan toivon mukaan taas kolmatta tonkaa verta. Jännittävä tietokilpailu järjestetään kuten ennenkin Raittiusviikolla ja Syksyn Sanan iltatilaisuudet ovat kirkossa 15-17.10. Myös paikkakunnan odotetuksi kansanjuhla Hirvipeijaiset on luvattu maanomistajille marraskuun lopulla. Näin tapahtumien kierros umpeutuu taas pikkujouluihin ja myyjäisiin.

Olen tahallani jättänyt tästä luettelosta pois minulle ilmoitetut normaalit

Rasti-jahti 17. 10.

toimintamuodot: vuosikokoukset, kansalaisopiston, tanhu-illat, veteraani-illat, lähetyspiirit, Karjalaiset tarinaillat, Marttailat, Nuorten Tuottajien kokoukset, SRP:n ripeän ensiapuryhmän kokoontumiset, seuran keskeiset moninaiset kilpailut ja seuraot-telut, jne. Toivon kuitenkin, että tälläkin luettelolla on oma tiedotusarvonsa ja ettemme tahallamme saata toisillemme sitä kiusaa, että ns. suurempia tilaisuuksia järjestäisimme päällekkäin.

Ensi kesänä on Tarvasjoella tarkoitus jatkaa vesijohtoverkoston rakentamista keskustan ulkopuolelle, päällystää Paimiontieta Juvalta-Mäentaahan, pystyttää kirkonmäelle uusi ruumis-huone, tehdä pysyvät ja hyvät latu-pohjat Tarvas-Hovin maastoon, korjata Euran koulua, rakentaa Suurilaan vuokratalo, perusparantaa maantietä Tarvasjoelta Kyröön, saattaa museo lainamakasiinissa yleisölle avattavaan kuntoon, järjestellä uudelleen lääkäritilat ja muuttaa neuvola samoihin tiloihin. Naapuripitäjiin verrattuna meiltä puuttu kevyenliikenteen väylät ja tori. Myöskään pitäjäläisiä yhdistävästä omasta kotiseutupäivästä ei lie-ne laajemmalti keskusteltu. Mielekkäästi suunniteltuna sen ei tarvitse olla toisten matkimista oleva rasite, vaan yhdistävä, virkistävä ja iloa antava yhdessäolo. K.M.

Posetiivi – onnenlehdet

Aikakautensa kuvastin

Vuosisadan vaihteen molemmin puolin syntyneet, vielä elossa olevat, muistavat ns. posetiivarit, kiertävät soittajat niin kaupunkien kuin maatalojen pihoilta. Kansallisuudeltaan enimmäkseen italialaisia olevat kantoivat suurehkoa laatikon muotoista posetiivia selässään, jolloin korkeahko yksi jalka piti sen kammien soittajan korkeudella. Ääneltään ne muistuttivat lähinnä pienoisurkuja. Ilmestyessään yllättävästi pihaan, pelimanni toi heti vilkkautta ja varsinkin suurimmissa talouksissa saattoi varsin suurikin joukko piirittää soittajan, jolla usein oli mukanaan harvemmin nähty marakatti, jonka kädestä pientä maksua vastaan sai onnenlehden. Usein myös oli mukana pieni lintu, joka puolestaan "lennätti" mitä "kiertotähti" ennusti. Tässä saattoi olla varsinkin nuoremmille, naimattomille naisille hyvinkin kiehtovaa kerrottavaa, jota koko joukko huvittuneena kuunteli.

Tämän kirjoittajalle tällaiset kesäiset tapahtumat sattuiivat lapsuuteni ensimmäisiin vuosiin Herrasmannilla joka siihen aikaan oli suuri tila, peltola 150 ha. Sen sisäpiha muodosti onnistuneen miljöö. Ympäröivine rakennuksineen se oli täydellisesti suljettu. Korkeat portitkin olivat yleensä kiinni, vain pieni ovi oli päivittäin käytössä. Posetiivarin esiintyminen siellä loi omalla tavallaan "musiikkilisen" tilaisuuden. Kun eräessä rakennuksessa oli myös muonamiesten asuntoja ja "kakarointakin" jokaisessa, tuli posetiivari kyllä piiritettyksi ja riittihän sitä aikuisiltakin aikaa mukaan tuloon ja kolikoitakin tuli, olihan suurehko "yleisöstä" kysymys.

Tämä kirjoitus kuitenkin lähinnä liittyy kuvassa näkyvään posetiiviin, jota pikkupoikana, tämän vuosisadan alussa, en suinkaan soittanut Herrasmannin pihassa, vaan sisällä tuvassa.

Kuvassa posetiivivanhus, soittolevyt, onnenlehti ja lapsuusvuosien soittaja nyk. kirjoittaja (83 v.).

Kooltaankin se poikkeaa kiertävien posetiivarien koneesta ja on ns. pöytä-posetiivi, äänivolyymiltaan heikko, pienelle piirille sisätiloissa tarkoitettu. Kiertäessäni kampea Herrasmannin tuvassa, puuttui Pontus-koiramme asiaan. Sen mielestä tällainen musiikki enemmän ärsytti sen ilmeisestikin tarkkaa musiikkikorvaa. Pontus otti niin kovan "rähinän" että parasta oli sovun säilyttämiseksi lopettaa soitto ja jatkaa koiran ollessa vartiointitehtävissään ulkosalla. Todettakoon posetiivin kyllä olleen epätarkka jo silloin, puhumattakaan mitä tämä "vanhus" nykyisin ulosantaa.

Siirtyessäni Poriin tuli tämä toiselle vuosisadalle ikään ehtinyt soittopeli tunnetuksi ja lieneekin melko harvinaisen lajissaan. Niinpä sillä olen ilahduttanut ainakin sotainvalideja ja mieslaulun ystäviä muutaman kerran. Tästä johtuen on myös onnenlehtiä painatettu. Näitä nimittäin löytyi muutamia kappaleita erästä tšekäläisestä kirjapainosta. Tärkeintä ovat kuitenkin levyt, joista kuvassa Vaasan marssi. Näitä on toistakymmentä,

joista "Vörtland" kuten levyn otsikossa, on sovituksestaan erikoinen, varsinkin loppuosaltaan. Kaikki ovat erilaisia, ehkä hauskin on "Den glade Kobbersmed" – iloiset kuparisevät. Tämä viime mainittu myöhemmin innoitti Rauhalinnassa pitkään asuvia Imatran voimajohtotoissa mukana olevia harjottelijoita, jotka 1920-luvulla asuivat vinttikamarissa ja ilokseen posetiivia soittivat. Toinen heistä, musiikkia taitava, myöhemmin Imatran Voiman pääjohtaja, vuorineuvos Lehtonen, sanoitti Kuparisevät "Valtion voimajohtojen marssiksi." Kaverinsa, arkkitehdiksi opiskeleva teki puolestaan hienon alkulehden, missä voimajohtojen yhteydessä nuotimerkinnot salamoineen kantta komistivat. Jäikö sanat ja sävel voimajohtojen marssina käyttöön, miten lie?

Onpa posetiivini sävelet kaikuneet teatterin lavaltakin. Porissa oli teatterinjohtajana, myöhemmin elokuva-maailmassa tunnettu Matti Kassila. Soitti ja kysyi, lainaisinko posetiivia, tarvitsivat markkinakuvauksessa

"Kuopion takana". Sanoin sen olevan ääneltään heikko ja epätarkka sata-vuotias enkä tällaista harvinaisuutta halua antaa käytettäväksi. Sovittiin niin, että itse soitan nauhalle jonkun sovitusta kappaleista ja niin sitten kävi, että ääntä näyttämölle tuli, vaikkakin heikohkona kuten paikalla olevana teatterissa istuessa totesin.

Posetiivit ja onnenlehdet sekä itse posetiivin soittajat toivat iloisien piristysruiskeen maaseudulle aikana, jolloin musiikkia ei kuultu muualla kuin kirkkoissa. Ne hyväksyttiin uskonnollisissakin kodeissa, jopa tämänkin lapsuuden kodissa Herrasmannilla. Ainoa, joka ei hyväksynyt oli Pontus-koira!

E.U. Yrjänä

N:o 3 N.

Onnenlehti.

Älä sinä tyttö turhia itke,
murehet sä sydämesiäsi' kitke!
Pian sull' on oma kulta,
jolta saat sä lemmen tulta!

OHJE.

Ajattele tätä laulua ja sen sisältöä, rallattele sitä aamuin, illoin, päivisin ja myöskin silloin, kun murhe mieltäs painaa. Ei ole maailmassa sellaista harmia, jonka yli ei yrittämällä pääsisi, rohkealla mielellä ja vanhalla uskolla.

Kun olet yritteliäs ja uskollinen töissäsi, huomaat ennen pitkää, että lähin seurustelupiirisi alkaa sinua rakastaa ja kunnioittaa. Kun sitten pidät silmäsi auki, sattuvat ne pian siihen oikeaan ja ainoaan, jonka kylkiluusta sinä olet muovailtu. Hän on iloluontoinen, työteliäs ja rehti nuori nainen, jonka harrastuksiin eivät kuulu liialliset iloittelut, vaan vakava työ tulevan aseman ja onnellisen kodin luomiseksi.

Onnesi aurinko kaartaa korkealle ja laskee tyynesti pilvettömään taivaanrantaan. Sinä elät onnellisena korkeaan ikään.

EEVA LIDNER – runoilijan muusa

Nykypäivänä tarvasjokelaiset tytöt löytävät miehensä usein kaukaa, Tokiosta, Bahrainista tai Pariisista puiston penkiltä. Matkustamisen nopeus ja helppous ovat varmaan olleet edesauttamassa löytämistä. Matkustettiin sitä ennenkin, milloin Tukholmaan, milloin Pietariin, tai – kuten Adolf Lindman kertoo – past. Brungströmin tyttären matkustamisesta Kamshatkaan asti. Toisinaan taas kaukaa tullut elämäkumppani saattoi löytää valitunsa täältä. Näin kävi kertomuksemme Tarvasjoella syntyneelle aatelisneidolle, jonka rakkaustarina on jäänyt historiaan siksi, että hänen sydämensä valittiin olemaan aikautensa suurimpia ruotsalaisia runoilijoita.

Eva Jacobina Hastfer, joka kutsui itseään Jaquetteksi kustavilaisen ajan ranskalaisen hengen mukaisesti, oli syntynyt Juvan kapteeninvirkatalossa neljä vuotta ennen Kustaa Mauri Armfeltiä, 22. 7. 1753. Hänen isänsä oli balttilainen aatelismies, Kuninkaallisen Henkirakuunarykmentin kapteeni Johan Hastfer, joka ei kuitenkaan kirjoittautunut Ruotsin ritarihuoneeseen. Evan äiti Barbara Freidenfelt oli syntynyt upseerintyttärenä Pälkäneellä 1726. Avioliitto oli solmittu Laitilan talossa Hämeenkyrössä 19. 4. 1750. Ennen Evaa oli perheeseen syntynyt jo tytär Ulrika 1751, joka meni 1776 avioliittoon Turun Akatemian professori Johannes Bilmarkin kanssa. Kapteeni Hastfer kuoli jo 28. 1. 1754 ja Evan äiti meni uusiin naimisiin 1757 Turun tuomiorovastin Samuel Pryssin (1705–1779) kanssa.

Evan kerrotaan olleen vilkkaan, intomielisen ja itsenäisen. Hänellä oli tumma tukka, palavat silmät, suora nenä, kaunis hieman tukevahko vartalo ja jossain määrin miesmäiset piirteet, ryhti ja käynti. Hän oli hyvä kirjallisuuden tuntija ja oli lukenut paljon runoutta. Oman aikansa runoilijoista hän eniten arvosti Lidneriä.

Bengt Lidner oli syntynyt Göteborgissa 16. 3. 1757. Hänen isänsä oli urkuri ja lakkatehtailija, joka kuoli pojan ollessa vasta kolmivuotias. Äiti Elisabet Boethius meni uuteen avioliittoon Itä-Intian kauppakomppanian virkamiehen kanssa, joten perhe ei elänyt puutteessa. Elisabetin ja hänen poikansa suhde oli hellä ja lämmin, joka vaikutti voimakkaasti Lidneriin, vaikka hän menetti äitinsä 14-vuotiaana. Bengt Lidnerin toinen koti oli syvästi uskonnollinen, millä myös oli voimakas vaikutus hänen myöhemmän runoilijan tuotantonsa.

Jo nuorena Lidneriä pidettiin lahjaakkaana, herkkänä ja mielikuvitusrikkaana. Hänellä oli nopea käsitys-ky ja hyvä muisti. Aikalaiset sanovat hänen olleen pitkä ja kaunisvartaloinen, ja hänellä oli miellyttävät kasvopiirteet, mutta ryhti, käynti, vaateus, tavat ja käsiala olivat heidän mukaansa huolimattomat.

Lidner aloitti opiskelunsa Lundin yliopistossa 17-vuotiaana. Täällä hänen ympärilleen kerääntyi pian iloinen toverijoukko, joka ihaili hänen runojaan, joita hän oli julkaissut lundilaisessa sanomalehdessä. Ennen valmistumista hänet kuitenkin lähetettiin kotiin erotettuna epäsäännöllisten elintapojen vuoksi. Isäpuoli lähetti hänet tällöin merille. Kun laiva oli ehtinyt Kapkaupunkiin, karkasi Lidner ja onnistui palaamaan toisella aluksella Göteborgiin. Täällä häntä ei enää otettu vastaan tervetulleena tuhlaajapoikana. Nyt Lidner päätti mennä Saksaan

Bengt Lidner v.lta 1788

Greifsvaldin yliopistoon, jossa hän alkoi opiskella tosissaan. Hän suoritti maisterin tutkinnon ja aikoi väitellä aiheenaan Pohjois-Amerikan vapausotien oikeutuksesta, mutta väitöskirjan julkaiseminen kiellettiin poliittisista syistä. Kun Lidnerin yliopistollinen ura näytti vaikeutuvan, hän palasi Tukholmaan ja ryhtyi runoilijaksi.

Ruotsin silloinen kuningas Kustaa III suosi runoilijoita, ja tähän Lidner perusti mahdollisuutensa valtakunnan pääkaupungissa. Mutta hänen heikkoutensa oli hänen omalaatuinen elämäntapansa. Hän eli selvänäkin kuin toisissa maailmoissa. Ollessaan kerran Drottningholman linnassa kuningasta tapaamassa hän poistuessaan tapasi linnan portilla vanhan naisen, joka pyysi Lidneriltä ropoa elättääkseen seitsemää isätöntä lastaan. Lidner oli juuri saanut kuninkaalta lahjaksi kultaketjun ja rahalahjan, jotka hän nyt kääräisi silkkiin kaulaliinaan ja antoi naiselle. Kuningas näki tapauksen linnan ikkunasta ja lähetti palvelijan nopeasti noutamaan Lidnerin takaisin linnaan. Lidner sai nuhteet ja kehoituksen pitää huolta myös itsestään.

Oltuaan jonkin aikaa Ranskassa hän velkaantuneena ja kuninkaan suosion menettäneenä siirtyi Suomeen syksyllä 1787. Lidner oli lähes 15-vuotisen luomistyön aikana kirjoittanut mm. laajan murhenäytelmän ”Eerik XIV” ja oopperan ”Medea”, jota pidetään hänen parhaana työnään. Suomessaolokanaan hän kirjoitti laajan runoelman ”Viimeinen tuomio”, joka myös painettiin täällä. Kun Lidner ei saanut yleisöltä odottamaansa vastaanottoa eikä tunnustusta hovintaholta eläkkeen muodossa, kuten C.M. Bellman, hän masentui ja vaipui toivottomuuteen. Suomesta hän kirjoittaakin: ”Suomi, sinä rehellisyyden koti. Sinun metsissäsi, sinun jääpeitteisten vuorien suojassa etsii onneton mies muutaman kuukauden lepää. Ne villipedot, jotka sinun karjojasi silloin tällöin raatelevat, eivät ole niin tunteettomia, kuin ne ihmiset, jotka nyt olen hylännyt.”

Lidner oli ensin Pukinmäen kartanossa Helsingissä, sitten Mäntsälässä, Viaporissa ja Fagervikissa, kunnes hän helmikuussa 1788 saapui Turkuun tuomaan runoelmaansa painettavaksi J.C. Frenckellille. Hänen oleskellessaan Turussa syttyi sota Ruotsin ja Venäjän välille, joka innosti runoilijaa. Hän kirjoitti silloin tunnetuimman runonsa ”Sotarunoilijan laulu”: ”Oi nuorukainen, taattoin tie jos mieltäs liikuttaa, niin alttarille henkes vie, kun kutsuu synnyinmaa.”

Kerrotaan Runebergin ihailleen tätä runoa, joka päättyy säkeeseen: ”Sun nimes tähdenloisteen saa, nuor impi auvokas sun hautas ruusuin kaunistaa ja palvoo muistoas.”

Turussa Lidnerin kirjavissa vaiheissa alkoi tapahtua odottamattomia seikkoja. Hän riitaantui Frenckellin kanssa ja muutti Turusta kahden penikulman päässä sijaitsevaan talonpoikaistaloon Lietoon. Täällä hän tutustui erääseen kapteeni von Torckeniin, joka kutsui runoilijan seutukunnan sisivästönkäselle järjestämäänsä illanistujaisiin. Siellä Bengt Lidner kohtasi Eva Hastferin. Runoilija oli silloin 30-vuotias ja Eva 36 vuoden.

Evan äiti oli leskenä tuolloin yhdeksättä vuotta. Hän asui Evan ja tämän sisarpuolen Loviisan kanssa kolmisin isältään perimässä Knaapin talossa Liedon Nautelan kylässä. Tähän hiljaiseen perhepiiriin Lidner kotiutui nopeasti. Palava rakkaus purkautui runoina:

”Sinulle olen pyhittävä lauluni,
minulle se ei kuulu,
Sinun uskollisessa sylissäsi
Sinun katseesi kohottavat ajatukseni.
Muistatko lempeä ystävä, kun
piiloutuneena korkeitten lehmusten
suojaan
lyyriä kädessäni vaivuon luonnon syliin.
Ei ketojen loisto, eikä länsituuli,
Vain Sinä, Sinä yksin valoit iloa sie-
luuni.”

Ennen juhannusta 1788 Lidner kirjoitti Göteborgiin pyytään kuulutuslupaa avioliittoa varten. Hän ei asunut Knaapilla, mutta vieraili talossa päivittäin, sillä Knaapin puutarhamajassa hän tunsikin runosuonelleen otollisen ilmapiirin. Pryssin perheessä ei avioliittoaikaisiin suhtauduttu myönteisesti, sillä runoilijan elämäntavat herättivät levottomuutta. Liedon kirkkoherra, Turun Akatemian professori Sahlberg koetti estellä liittoa sillä syyllä, ettei Lidner ollut säännöllisesti nauttinut Herran Ehtoollista. Vasta tuomiokapitulin tarkoin asiaa harkittua heille suotiin lupa tulla vihityksi kristilliseen avioliittoon Liedossa 28. 10. 1788. Siivulliset esittivät ilkeitä vihjailuja heidän liitostaan. Tämä vihjailu oli perusteeton, sillä Eva Hastfer oli todella kiintynyt Lidneriin sekä ihmisenä että runoilijana.

Häiden jälkeen nuorikot asuivat Nautelan kylässä yli talven. Eva hoi-vasi miestään hellästi ja uskoi hänen suuruuteensa. Miehensä elintapoja hän ei kyennyt muuttamaan, ja sitä ei leskiruustinna Pryss sulattanut. Keväällä Lidnerit muuttivat Turkuun ja syksyllä 1789 Tukholmaan. Eva mainitsee kirjoittamassaan elämäkerrassa: ”Jos Lidner olisi ollut velaton ja terve, olisimme tulleet hyvin toimeen. Toisin kuitenkin kävi. Olinhan kuitenkin omakseni saanut Lidnerin sydämen ja nerouden, niin mitäpä muuta olisin voinut olla kuin onnellinen.”

Tukholmassa Lidnerit elivät suuressa puutteessa ystäviltaan almuja kerjäten. Runot eivät tuottaneet, sihteerin arvonimeä ei kuulunut ja Bengt vajosi yhä enemmän alkoholismiin. Kreivi Anders Skjöldebrand kertoo muistelmissaan, että käydessään Lidnerin asunnossa hän tapasi runoilijan maakaamassa vuoteessa, koska tämä oli vaihtanut kaikki vaatteensa viinaan. Huoneessa oli vuoteen lisäksi vain karkea pöytä ja kaksi tuolia. Toinen tuoli oli olkivuoteen vieressä. Tuolilla oli muutama arkki huonoa paperia, mustepullo ja putelli, jossa runoilija sanoi olevan ”sydämenvahvistustippoja”. Toisella tuolilla istui runoilijan vaimo sylissään rintaa imevä lapsi. Vaimon päällä oli vanha miehen päällystakki. Skjöldebrand oli varsin hämillään ja laski runoilijan vuoteen viereiselle tuolille muutaman riikintaalarin. Hänen poistuessaan tuli vaimo perässä sanoen kyynelsilmin: ”Te olette jalo, mutta minun Lidnerini on heikko luonne. Jos voitte tukea muul-loinkin meitä, jättäkää lahjanne mi-

nulle.” Aikalaiset väittävät Evaa itseäänkin heikoksi viinalle ja kehnoksi taloudenhoitajaksi.

Bengt Lidnerin syntymäpäivänä 16. 3. 1792 kuningas Kustaa III murhattiin. Tapahtuma oli ankara isku runoilijalle, mutta niin omituiselta kuin se kuulostaakin, se oli hänelle onneksi. Kuninkaan kuoleman jälkeen tuli sijaishallitsijaksi Södermanlannin herttua Kaarle, jolle Lidner oli omistanut eräitä runojaan. Luultavasti hänen toimestaan Lidnerille 8. 8. 1792 vihdoinkin myönnettiin kuninkaallisen sihteerin arvo, kunnia ja nimi sekä arvon liittyvä 100 riikintaalarin vuotuinen eläke. Tiedon saadessaan runoilija oli jo niin sairas, että hänen kerrotaan sanoneen: ”Nyt se on jo liian myöhäistä. Minä odotan toisessa maailmassa paljon suurempaa onnea kuin yksikään kuningas saattaa minulle myöntää. Pyydän, ettei kuningas unohtaisi minun onnetonta vai-moani ja lastani.”

Pitkän sairauden uuvuttamana Bengt Lidner kuoli 4. 1. 1793 Tukholmassa. Lidnerin koti oli rutiköyhä, eikä rahaa ollut edes hautajaisia varten. Mutta Ruotsin suurin runoilija Carl Michael Bellman (1740–1795) ei juuri nyt ollut velkavankeudessa, joskin holhouksen alainen, alkoholisoitunut, sairas ja väsynyt. Bellman otti luuttunsa kainaloon ja hattu kädessä kierteli Tukholmaa laulaen:

”Runoilijalla on harvoin varaa
Saattaa veljeään hautaan,
Tuskin käärinliinaan kaistaa
tai soituihin, jotka valaisevat.
Osoittakaa hellyyttä ja armoa
Runoilija Lidnerin leskelle”.

Kolme päivää runoilijan kuoleman jälkeen Bellman saapui Eva Lidnerin huonepahaseen 50 riikintaalaria mukanaan lausuen: ”Tämän olen sinulle laulanut.” Bengt Lidner haudattiin Adolf Fredrikin kirkon lähellä sijaitsevaan köyhien hautaan.

C.M. Bellman kuoli melkein samantyyppisissä olosuhteissa kaksi vuotta myöhemmin ja haudattiin Klarankirkon ulkopuolella olevaan köyhien yhteishautaan, eikä suuren laulajan hautapaikkaa tunneta.

Runoilijan kuoleman jälkeen Eva Lidner palasi Suomeen, jossa hänen äitinsä vielä eli. Nautelan Knaapilta Eva ja kehityksestä jälkeen jäänyt Adelaine tytär löysivät turvapaikan. Eva elätti itseään yksityisopettajana. Lidnerin kootut teokset julkaistiin 1812, johon Eva Lidner oli kirjoittanut esipuheen. Ruustinna Pryssin kuoltua 1808 Eva tyttäreineen asui Mäkkylän Nikulassa, Paattisten Kreivillä ja Uudessakaupungissa, kunnes 1817 muutti Ruotsiin. Viimeiset vuotensa Eva tyttäreineen asui kuningat-taren käyhäintalossa. Mitä enemmän hänen vartensa kumartui ja hiuksensa harmaantuivat, sitä enemmän hän eli niiden muistojen maailmassa, jotka liittyivät Lidnerin runouteen, Knaapin puutarhan huvimajaan ja vajaan viiden vuoden avioliiton aurinkoisiin päiviin. Eva Lidner kuoli 6. 9. 1822 Tukholmassa ja onneton yksinäinen Adelaide runsas vuosi myöhemmin.

Ruotsin Akademia pystytti Lidnerille muistokiven Adolf Fredrikin kirkon hautausmaalle 1838. Runoilijan muistolle lyötettiin muistomitali ja runoilija, Hernösandin piispa F.M. Franzen piti vuolassanaisen muistopuheen.

Puolisonsa elämäkerran loppuun on Eva Lidner kirjoittanut: ”Lidnerillä oli inhimilliset vikansa, mutta olen havainnut, että tuhansilla on samat puutteensa. Heillä vain ei ole Lidnerin sydäntä ja neroutta. Aina muistan hänen sanansa: ”Inhimillistä on tehdä virheitä, mutta jumalaista on antaa anteeksi.”

Caius Kajannin kirjoitusta
lähteenä käyttäen K.M.

Tarvasjoen Syysajot

Kesäkuun 16 päivänä 1934 kokoon-tui Marttilan Iso-Bergillä joukko hevosjalostuksesta kiinnostuneita isäntiä perustamaan Marttilan-Tarvasjoen-Karinaisten Hevoskasvatysyhdistystä. Varsinainen perustava kokous pidettiin kuitenkin syyskuun 25 päivänä Tarvasjoen Nuorisoseurantalolla, jossa tarvasjokelaisia isäntiä edustivat: Aarne Mahlamäki, Yrjö Ylhäisi, Oskari Heitto ja Esko Kylänpää.

Yhdistyksen päätarjoituksena oli jalostaa vanhaa, hyväksi tunnettua kotoista hevoskanta. Varsinais-Suomen Hevosjalostusliiton sihteeri agronomi Arppe toivoi nimenomaan, ettei vierasrotuisia hevosia tulisi ryhtyä jalostamaan. Jo ensimmäisessä vuosikokouksessa 1935 päätettiin myös kaksien vuosittaisten ravikilpailujen järjestämisestä. Talviajot päätettiin pitää Marttilassa ja syysajot Tarvasjoella. Vaikka yhdistyksen toiminnan painopiste olikin siitos- ja näyttelytoiminnassa, ei ollut ihme, että paikalliset ravikilpailut jo noina aikoina saivat alkunsa. Olihan jo vanha tapa joulukirkosta tullessa hevoset, kenellä oli kylän nopeimmat katsojat.

Ensimmäiset Syysajot järjestettiin Tarvasjoella Liedonperässä 15 päivänä syyskuuta 1935. Sarjoja oli kuusi: nuorten sarja, hidas sarja, keski-sarja, kovatasoisten sarja, sekasarja kanta-kirjattomille ja, moderneja kun oltiin, naisten sarja. Tien mittaaminen, kenttälippujen myynnin järjestäminen sekä muiden kilpa-ajojen toimeenpanemiseksi tarvittavien asioiden hoito uskottiin Aarne Mahlamäen ja Esko Kylänpään harteille. Naisten ajon matkana oli yksi kilometri, muiden sarjojen kaksi kilometriä. Päivän kovimman kahden kilometrin yhteisajasta lasketun kilometriajan 1.34.5 ajoi A. Eskola Somerolta orillaan Husari, kovimman yksittäisen kilometriajan 1.32.5 Esko Kylänpää Velmullaan. Ajat olivat kovatasoisia, jos verrataan valtion ravikilpailujen tulostasoon samoina aikoina. Vuonna 1936 ajoi Toivo Pohjala orillaan Lohdutus noissa kilpailuissa, tosin 3000 yhtämittaisella matkalla, kilometriajan 1.37.3.

Ajorata käytettiin Liedonperä-Yliskulma tietä joko välillä Myllykoski-Pikku-Eura tai Sipilä-Aliskylän tienhaara. Erityistä maantien sulke-mista ei tietenkään tarvittu – olisihan ollut melkein ihme, jos auto olisi sattunut samanaikaisesti paikalle. Mi-

käli niin joskus kävi, pieni keskeytys ei kuljettajaa yleensä häirinnyt.

Hevoset lähetettiin yksitellen, välitömästi peräkkäin kuitenkin kaksi. Aikaväliä oli kuitenkin sen verran, ettei jälkimmäisen ollut mahdollista matkalla tavoittaa edellälähtenyt. Kun molemmat hevoset olivat saapuneet rataosuuden päähän, ne lähetettiin rataaisiin lähtöjärjestyksessä. Paras yhteisaika ratkaisi. Muutamissa ajoissa käytettiin lähetystapaa, jossa kaksi hevosta starttasi yhtä aikaa. Ohitustilanteessa maantie osottautui kuitenkin liian kapeaksi. Vaikeutena yhteislähettyksessä oli myös ajanotto; molemmille hevosille ravittiin omaa väriään oleva lähtölippu sekä samaa väriä olevat nauhat ohjastajien käsivartein. Kun aika mitattiin liputusten perusteella matkan keskivaiheilla olevasta autosta, ajanottajilta vaadittiin erityistä tarkkuutta. Monien hankaluuksien takia lähetystavasta luovuttiin, vaikka se yleisön kannalta olikin yksittäislähetystä mielenkiintoisempi.

Erityisiä katsomopaikkoja ei tällaisiin kyläroveihin tietenkään voitu järjestää. Uskollisesti yleisö kuitenkin lunasti kenttälippunsa. Pinnareita ei juurikaan ollut, vaikka pääsylipun ostaminen olikin täysin vapaaehtoista. Liekö sitten johtunut osanottajien vähyydestä ja sisäänkirjoittautumismaksujen pienuudesta, yleisön vähyydestä, kenttälippujen alhaisesta hinnasta vaiko palkintojen suuruudesta, että näistä raveista yleensä koitui järjestäjille tappiota.

Palkinnot Tarvasjoen syysajoissa olivat aina tavoittelemisen arvoiset. Osaltaan siitä johtuen osallistujia saatiin lähes koko läänin alueelta aina saaristokuntia myöten. Palkintojen hankkiminen oli yleensä annettu Aarne Mahlamäen ja Esko Kylänpään tehtäväksi. Ensimmäisissä raveissa 30-luvulla voittajat palkittiin käytännöllisillä hevostarpeilla; valjailla, kengitystarvikkeilla hevosvaatteilla jne. Myöhemmin 40-luvun lopulla ja 50-luvun alussa alkoivat palkinnot olla jo lähes yksinomaan kultaseppien tuotteita. Viimeisissä Tarvasjoen syysajoissa pääpalkintona oli arvokas kultakello.

Yhteensä Tarvasjoella ravattiin kahdeksat syysajot – ensimmäiset vuonna 1935 ja viimeiset 1956. Vuoden 1936 syysajojen olisi vuosikokouksen päätöksen mukaan pitänyt olla koko yhdistyksen toimialueella kä-

sittävät. Viime tingassa johtokunnan oli kuitenkin pakko tinkiä tästä päätöksestä – osanottajamäärä olisi jäänyt liian pieneksi. Lisäksi haluttiin säilyttää hyvän suhteet entisten ajajien kanssa.

Vuonna 1937 syysajoja ei pidetty lainkaan ja vuoden 1939 ajot ravattiin Kyrössä. Vuoden 1939 ajot johtokunta päätti pitää Horrisissa. Yleisömäärän lisäämiseksi päätettiin myös pyytää lottia järjestämään kilpailupaikalle ravintola. Tarjolla piti olla voileipiä ja hernekeittoa. Poliittiset olot muuttivat kuitenkin epävakaisiksi ja ravit jäivät pitämättä.

40-luvulla Tarvasjoella ravattiin neljästi: vuosina 1940, 1945, 1947 ja 1949. Talvisodan rasituksista huolimatta 1940 raveissa oli runsaasti sekä osanottajia että yleisöä. Hevosjalostusyhdistys katsoi luottavaisin mielin tulevaisuuteen. Poliittiset olot kääntyivät kuitenkin taas huonompaan suuntaan. Jatkosota alkoi. Se keskeytti ravitoiminnan vuosiksi eteenpäin. Kun monien ankeiden vaiheiden jälkeen sodan loputtua ensimmäiset syysajot järjestettiin syyskuun 30. päivänä 1945, oli menestys taattu. Osanotto oli vilkasta ja yleisöä paikalla runsaasti. Kilpa-ajoista ja niiden päättäjaisiksi järjestetyistä iltamista saatiin kerran-kirjata järjestäjille voittoa.

Vuoden 1947 syysajot järjestettiin lokakuun 18. päivänä. Ajoihin ilmoit-tautui 23 hevosta, joista useimmat kahteen sarjaan. Sarjojen yhteinen osanottajamäärä nousi 35:een. Raviurheilun suosio senken jatkoi nousuaan. Seuraavien ravien osallistujamäärä oli jo 40. Jaettava palkintosumma oli kahdessa vuodessa noussut 10.000 markalla. Hevosten valmennukseenkin oli jo alettu kiinnittää entistä enemmän huomiota ja se näkyi myös tulostasossa. Vuoden 1949 ajoissa saavutti parhaan kilometriajan 1.34.4 Toivo Poro Turusta orillaan Hurra.

Viisikymmentäluku oli jo aikaa, jolloin hevoset alkoivat vaihtua polttomootoreihin. Ravien osallistujamääräin kehitys ei vielä juurikaan vaikutta-

Voittaja maalissa

nut, yleisömäärät sensijaan kääntyivät jyrkkään laskuun. Kaikissa viisikymmenluvulla järjestetyissä raveissa – syysajot pidettiin 1951, 1954 ja 1956 – oli osanottajia runsaasti. Vuoden 1956 ajoissa saavutettiin kaikkien aikojen ennätys, peräti 56 hevosta starttasi. Päälähdössä, joka ajettiin tasoitusajona, voittaja sai vuodeksi haltuunsa kultakellon. Nämä kilpailut jäivätkin Tarvasjoen viimeisiksi syysajoiksi. Vuonna 1961 oli vielä tarkoitus järjestää ajot, mutta pelättiin yleisön talleavan maanteita ympäröiviä peltoja.

Kommelluksista eivät nämäkään Tarvasjoen syysajot selvinneet. Innostuksen vallassa tahtoivat lupa-asiatkin unohtua. Kenttälippuja oli myyty, yleisö oli paikallaan ja hevoset lähtöviivalla, kun asia viime tingassa muistettiin. No siitäkin paikasta nousi vanha kilpapyöräilijä Kylänpään Esko pyörän selkään ja ajoi pikavauhtia Tarvasjoen kirkolle nimismies Rekoselta lupaa hakemaan. Nimismies löytyi kodistaan ja tiensulkemislupa saatiin. Yleisö oli siihen aikaan kärsivällistä, nurematta se odotti luvanhakijan saapumista.

Suomen raviurheilulla on pitkät ja arvokkaat perinteet. Viime vuosina se on ollut taas räjähdysmäisessä nousussa. Ihaillen suhtautuu nykypäivän tarvasjokelainen tähän hevosjalostustyöhön, jota edellinen sukupolvi on kaksista vaikeista ajoista huolimatta tehnyt. Mutta työ raviurheilun hyväksi ei ole mennyt hukkaan – Suomella on maailman nopein kylmäverihevonen.

E-L.P.

Esko Kylänpää Velmullaan, joka vielä 24 v. juoksi 2 km 3.28.00

Tarvasjoen kunnan vesihuolto laajenee

Tarvasjoen kunnan vesilaitoksen liittymisperusteiden muuttamisen ja verkostojen laajentamisen vuoksi on paljon tiedusteltu näistä asioista, joten seuraavassa on pyritty valottamaan Tarvasjoen vesihuollon nykytilaa.

Tarvasjoen kunnanvaltuusto vahvisti 1979 vesilaitoksen toiminta-alueeksi koko kunnan alueen, joten tulevaisuudessa on jokaisella kuntalaisella mahdollisuus liittyä kunnalliseen vesijoh-toverkostoon.

Tekninen lautakunta lähetti kiinteistön omistajille tiedustelun heidän halukkuudestaan liittyä kunnan rakentamaan vesijoh-toverkostoon. Kyselykaavakkeita lähetettiin noin 400 kpl ja 127 kiinteistön omistajaa palautti kyselykaavakkeen, joista 60 ei halunnut liittyä ja 67 kiinteistön omis-

tajaa ilmoitti haluavansa liittyä kunnan vesijoh-toon. Halukkaita oli eniten Suurila – Horrinen suunnalla ja myös melko paljon Alikulmalla.

Kunnan vesijoh-toverkostoa on rakennettu jo noin 18 km ja siihen on liittynyt 95 kiinteistöä joissa asuu noin 360 henkilöä. Uusien vesijoh-toinjojen rakentaminen tapahtuu ensisijaisesti kiinteistön omistajien ilmoittaman liittymishalukkuuden perusteella. Vuoden 1982 aikana suunnitellaan vesijoh-toinjoja Eura – Alikulma.

Liittymisehdot tarkistettiin

Vanhoissa vesilaitoksen liittymisehdoissa ei huomioitu haja-asutusalueella asuville liittyjille talojohdon pituuden vuoksi tulevia suurempia liittymiskustannuksia ja niinpä kunnanvaltuus-

to edellytti että liittymiskustannukset tulisi tasata paremmin.

Uusien liittymisehtojen mukaan kunta antaa liittyjälle talojohdotputkea jokaiselle 100 metriä ylittävälle metrille 1,25 metriä ja yli 500 metrin talojoh-toihin kunta antaa putken kokonaisuudessaan. Tämän liittymisehtojen kohdan vuoksi on talojoh-tojen kustannukset eri liittyjille likimäärin yhtä suuret. Myös uusien liittymisehtojen mukaan liittyjä rakentaa itse talojohdon lukuunottamatta mahdollisia valtion teiden alituksia, jotka kunta rakennuttaa. Liittyjä saa halutesaan ostaa kunnalta talojohdotputkea ja sen hinta on tällä hetkellä 4,5 mk/m.

Liittymismaksun suuruus määräytyy omakotitaloissa pelkästään rakennuk-

sen kerrosalan mukaan. Liittymismaksua laskettaessa tulee ensiksi 5 perusyksikköä ja sen lisäksi asuinrakennuksen kerrosalan kultakin alkavalta 20 m²:ltä yksi lisäyksikkö kuitenkin enintään 200 m²:iin saakka. Yksikön hinta on 200 markkaa. 100 m²:n rakennuksessa muodostuu liittymismaksu seuraavasti: 5 yks. + 5 yks. × 200 mk = 2000 markkaa.

Nyt aloitettujen haja-asutusalueiden vesijoh-toitoiden aikana olen tyydytyksellä todennut että, useat maanomistajat ovat suhtautuneet myönteisesti ja ymmärtävästi tämän monelle niin tärkeän yhteisen asian eteenpäin viemiseksi.

Heikki Koho